

*Антонюк О. М.,
аспірантка кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

АНАЛІЗ ДОСВІДУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ: ЗДОБУТКИ ТА НЕДОЛІКИ

Анотація. У статті проведено науковий аналіз досвіду правового регулювання децентралізації влади в окремих європейських державах, на підставі якого виявлено основні здобутки та недоліки у цьому процесі, які доцільно врахувати під час подальшого здійснення та законодавчого забезпечення реформи децентралізації влади в Україні. Автором доведено, що у процесі реформування системи місцевого самоврядування та побудови нової системи місцевої виконавчої влади більшість європейських держав стикалися з низкою проблем, що заважали успішному провадженню відповідних реформ. На підставі проведеного науково-правового аналізу виявлено, що основною причиною таких проблем було те, що органи місцевого самоврядування, що функціонували у деяких державах, дуже часто не спроможні були виконувати свої обов'язки та покладені на них завдання, у тому числі ті, які делегувалися центральною владою або місцевою виконавчою владою. Виявлено, що однією з особливостей здійснення децентралізації в європейських державах є широке залучення громадськості до планування реформи та визначення її основних завдань та шляхів реалізації, а також до моніторингу проміжних результатів реформи. Аргументовано, що в деяких країнах Європейського Союзу має місце поєднання децентралізації та дерегуляції у напрямку запровадження договірної основи взаємодії громади з органами державної влади, наділення територіальної громади правом у сфері громадського споживання засновувати власні компанії в різних організаційно-правових формах. Доведено, що з метою подальшого успішного проведення реформи децентралізації в Україні корисним може виявитися стимулювання активності територіальних громад шляхом залучення їх до проведення моніторингу поточної ситуації у відповідній громаді, визначення проблем та недоліків, що існують на певній території. На підставі аналізу досвіду деяких європейських держав у сфері правового регулювання децентралізації виконавчої влади автором запропоновано врахувати правові засади дерегуляції, що передбачають закріплення у законодавстві України зменшення контрольних повноважень виконавчих органів місцевого самоврядування у сфері господарської діяльності, а також зменшення державного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, надання переваги громадському, судовому контролю та договірним відносинам між державними органами та органами місцевого самоврядування.

Ключові слова: правове регулювання, децентралізація влади, місцеве самоврядування, моделі реформування, європейський досвід.

Постановка проблеми. Процес децентралізації в Україні відбувається у складних соціально-економічних, правових та

політичних умовах, які заважають швидкому та ефективному завершенню цього процесу. У той же час, Україні отримала статус кандидата у члени Європейського Союзу (ЄС) [1], що відкрило нові можливості та перспективи у напрямку подальшої євроінтеграції. На шляху подолання труднощів, з якими стикається Україна у процесі децентралізації виконавчої влади, врахування передового досвіду зарубіжних держав у сфері правового регулювання децентралізації влади та визначені правових умов успішної дерегуляції із проєкцією до національного законодавства та системи органів виконавчої влади, набуває особливо важливого значення.

Аналіз останніх дослідження. Деякі аспекти використання досвіду європейських держав у сфері правового регулювання децентралізації влади досліджували такі науковці, як В.П. Гордієнко, А.О. Касич, І.С. Мальонкіна, А.С. Матвієнко, М.Л. Оніщенко, Р.І. Панчишин, А.С. Петрушко, О. Сас та інші. Водночас, у сучасній науці права недостатньо наукових робіт, в яких, з урахуванням сучасних тенденцій та актуальних соціально-економічних процесів, визначаються напрямки удосконалення законодавства у сфері регулювання процесів децентралізації влади, у тому числі з урахуванням досвіду країн ЄС.

Постановка завдання дослідження. Метою статті є проведення наукового аналізу досвіду окремих європейських держав у сфері правового регулювання децентралізації виконавчої влади з метою визначення можливості його врахування під час подальшого здійснення та законодавчого забезпечення децентралізації влади в Україні. Для досягнення поставленої мети виконано такі завдання: 1) визначено особливості правового регулювання децентралізації у деяких європейських державах та на рівні ЄС; 2) з'ясовано основні здобутки та недоліки у сфері децентралізації влади в європейських державах та виявлено причини певних недоліків у цій сфері; 3) запропоновано напрямки використання позитивного досвіду окремих європейських держав для удосконалення національного законодавства у сфері регулювання децентралізації виконавчої влади в Україні.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи питання щодо зарубіжного досвіду у сфері правового регулювання децентралізації влади, необхідно зазначити, що у процесі реформування системи місцевого самоврядування та побудови нової системи місцевої виконавчої влади більшість європейських держав, особливо це стосувалося постсоціалістичних країн, стикалися з низкою проблем, що заважали успішному провадженню відповідних реформ.

Зокрема, як і в Україні, у деяких державах ідея децентралізації спочатку існувала тільки на папері, а організаційні та трансформаційні заходи у напрямку реалізації цієї реформи здійснювалися дуже повільно та були малоефективними.

Причиною такої ситуації ставало те, що органи місцевого самоврядування, що функціонували у деяких державах, дуже часто не спроможні були виконувати свої обов'язки та покладені на них завдання, у тому числі ті, які делегувалися центральною владою або місцевою виконавчою владою. Така неспроможність у переважній більшості випадків була зумовлена браком фінансових та інших ресурсів, які знаходились у розпорядженні відповідної громади та її виборних органів, причиною цього була, зокрема й недосконалість бюджетного законодавства.

На перших етапах здійснення децентралізації, яка, як правило, проходила за сприянням урядів країн, часто траплялася ситуація, за якої реформа використовувалась урядом певної країни для перекладення на місцеву владу відповідальності шляхом, зокрема покладання, закріплення законодавством делегованих повноважень, проте без надання органам місцевого самоврядування необхідного рівня контролю за надходженням та витрачанням фінансових ресурсів. При цьому існуюча система місцевих податків і зборів, визначена відповідно у податковому та бюджетному законодавстві, не завжди покривала фінансові потреби певної громади та обраних нею органів місцевого самоврядування на виконання відповідних функцій. Натомість асигнування з державного бюджету були недостатніми та, крім того, для їх отримання існувала складна бюрократична процедура [2, с. 7].

Другою причиною недостатньої ефективності першої спроби здійснення реформи децентралізації, можна назвати те, що органи місцевого самоврядування часто не мали у своєму розпорядженні кваліфіковані та належним чином підготовлені кадри, без яких місцеві органи влади не можуть здійснювати свої завдання, навіть якщо є інші ресурси, у тому числі фінансові. Також необхідно звернути увагу на таку проблему, як відсутність законодавчо визначених чітких меж розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та державними органами, які у законодавстві деяких європейських держав часто дублювалися. На практиці така ситуація створювала певну плутанину, вирішення якої могло бути вирішено, зокрема шляхом внесення відповідних змін до законодавства та конституцій, що у подальшому й було здійснено.

Іншою поширеною проблемою, з якою стикалися деякі європейські держави, була відсутність демократично обраних органів місцевого самоврядування внаслідок, зокрема не сформованості законодавства про місцеві вибори. В окремих випадках центральна влада призначала органи місцевого самоврядування, призупиняючи повноваження виборних органів або відкладала вибори на тривалий термін. У цих ситуаціях адміністративні органи, призначені центральним урядом, брали на себе поточне управління місцевою громадою. У багатьох країн ще однією проблемою був надмірний контроль з боку центрального уряду за діяльністю органів місцевого самоврядування, що було безпосередньо закріплено у законах про місцеве самоврядування, а іноді навіть у конституціях [2, с. 7].

З вищенаведеними складнощами зіштовхнулася і Україна, коли у 1991–1996 рр. почала формувати власну конституційну

модель місцевого самоврядування, основи якої були закладені як у положеннях Конституції України, так і у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні», прийнятому невдовзі після Основного Закону України.

Тому на сучасному етапі здійснення децентралізації перед початком її запровадження розробляється детальний план з оцінкою усіх ризиків та проміжних результатів.

Зокрема, основними питаннями, що включає стандартизований план децентралізації, що знаходить, як правило, своє закріплення у актах стратегічного планування, були такі: в якій формі має відбуватися децентралізація з урахуванням особливостей політичного, адміністративно-територіального, соціально-економічного характеру, притаманних відповідній державі; які сфери суспільного життя мають зазнати децентралізації та дерегуляції (адміністративні, фінансові, політичні тощо); яким чином повинні узгоджуватися між собою зазначені у попередньому пункті види децентралізації; за якими правилами або яким чином має відбуватися еволюція реформи децентралізації, тобто можливі зміни у встановлених на початку концепціях та завданнях у разі виникнення необхідності у зміні напрямку реформи; за допомогою яких інструментів слід оцінювати продуктивність здійснення реформи децентралізації та факторів, що лежать в її основі [3, с. 83].

Отже, планування здійснення децентралізації є важливим початковим етапом, на якому вирішується низка питань, зокрема, щодо визначення мети та завдань децентралізації, тобто бажаних результатів провадження відповідної реформи, форми та видів децентралізації, способу розподілу повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування тощо. Важливо, щоб такі питання знаходили своє відображення в стратегічних актах та інших концептуальних документах, на підставі яких та у визначені ними строки приймаються відповідні законодавчі акти або вносяться зміни до вже чинних.

У багатьох європейських державах метою та завданнями реформи децентралізації та дерегуляції, що були відображені в стратегічних та концептуальних документах, були такі: 1) підвищення ефективності та якості надання послуг на основі принципів субсидіарності: послуги, які можуть бути ефективно забезпечені нижчими ланками влади, повинні входити до сфери їх відповідальності; 2) максимальне наділення публічною владою органи місцевого самоврядування таким чином, щоб досягти більшого ефективного розподілу повноважень, що ґрунтується на безперервному зворотному зв'язку з потребами громадськості та заохочення громадськості до більш активної позиції у питаннях, що стосуються життєдіяльності відповідної громади; 3) розширення доступності адміністративних послуг та більш справедливого розподілу економічних ресурсів; 4) побудова такої управлінської структури, в якій різноманітні групи можуть існувати разом безконфліктно, надаючи можливість зацікавленим сторонам, які представляють меншість або маргінальні місцеві групи визначати своє місце у системі, підтримуючи тим самим стабільність держави та повагу та відповідної меншості [4, с. 4].

Досліджуючи зарубіжний досвід у сфері правового регулювання децентралізації влади та дерегуляції суспільних відносин, не можна оминати увагою міжнародний аспект цього питання. Зокрема, йдеться про утворення міжнародних асоціацій та установ та передачу їм частини владно-управлінських

повноважень певної держави, а також ухвалення на міжнародному рівні правових актів, обов'язкових для членів відповідних організацій.

Як зазначається з цього приводу у зарубіжній літературі, децентралізація не лише надає можливість розподілити владу всередині країни, але також дозволяє передавати владу та повноваження на міжнародний рівень. Відповідно до більшості міжнародних договорів, після їх ратифікації, країни зобов'язані виконувати чітко сформульовані міжнародні вимоги через механізми та інституції, які прийняті та утворені на національному рівні [4, с. 2].

Деякі міжнародні договори також встановлюють самостійність міжнародних або регіональних установ, які виконують певні функції цієї держави-учасниці, що передала їм частину своїх повноважень (наприклад, Африканський Союз (АС), Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), Північно-американська угода про вільну торгівлю (НАФТА), Східно-африканське співтовариство, Ліга арабських держав тощо). Якись міжнародні або регіональні інституції можуть навіть перетворитися на квазіурядові структури за деякий час свого існування. Наприклад, за останні кілька десятиліть ЄС отримав суттєву владу та повноваження від своїх держав-членів, що зумовило створення наднаціонального уряду із виконавчою, законодавчою та судовою владами [4, с. 3].

Отже, виходячи з вищезазначеного, можна дійти висновків про те, що зворотнім до низхідної децентралізації є процес так званої висхідної децентралізації, за умов здійснення якої частина владних повноважень певної держави передається на умовах міжнародних договорів відповідним, утвореним за участю цієї держави, організаціям.

Якщо ж розглядати децентралізацію у її традиційному розумінні, то варто зауважити, що у більшості європейських держав, початок цієї реформи припав на 1991–1995 рр. та, головним чином, базувався на принципах, визначених Європейською хартією місцевого самоврядування.

Зокрема, Європейська хартія місцевого самоврядування була ратифікована парламентом Естонії у 1994 р., Латвії – 1996 р. та Литви – у 1999 р. При цьому Латвія прийняла 29 із 30 параграфів Європейської хартії, відмовившись від параграфа 8 ст. 9, згідно з яким забезпечується доступ органів місцевого самоврядування до національного ринку капіталів. Основні принципи щодо регулювання діяльності місцевого самоврядування містяться і у конституціях цих республік [5, с. 157].

Крім того, у 2003 р. було прийнято Регламент (ЄС) № 1059/2003 про встановлення загальної класифікації територіальних одиниць для статистики (Regulation (EC) № 1059/2003 establishing a common classification of territorial units for statistics), що визначив правила управління номенклатурою територіальних одиниць статистики (NUTS), ієрархічну систему для поділу економічної території ЄС з метою збору, розробки гармонізації європейської регіональної статистики, оцінки рівня прийнятності для структурних фондів ЄС та формування регіональної політики ЄС [6].

Цей Регламент також містить правила, за якими можуть у подальшому вноситися зміни та поправки до класифікації. Такі правила забезпечують відносну стійкість та передбачуваність існування європейських регіональних одиниць протягом певного періоду часу [6].

Чинна на сьогодні класифікація NUTS2021 діє з 1 січня 2021 р. та включає 92 регіони на рівні NUTS1, 242 регіони на рівні NUTS2 і 1166 регіонів на рівні NUTS3 [7].

Необхідно зазначити, що європейським державам рекомендовано враховувати Класифікацію NUTS під час планування та здійснення реформи децентралізації. Попри це, існують різні моделі організації місцевого самоврядування, що характеризуються певними особливостями.

У більшості Балтійських країнах, за основу здійснення реформи децентралізації та формування місцевого самоврядування було прийнято змішану модель.

Зокрема, змішана модель місцевого самоврядування передбачає наявність виборного органу, який представляє одночасно як муніципальну, так і державну владу [8, с. 86]. Це, фактично, означає, що місцеві органи державної влади та органи місцевого самоврядування суміщені в єдиному управлінському механізмі та представлені єдиним виборним органом.

Необхідно зазначити, що у процесі децентралізації влади у багатьох країнах ЄС було оновлено законодавство у сфері регулювання організації місцевої влади.

Зокрема, у Латвії процес здійснення реформи децентралізації розпочався із запровадження добровільного об'єднання територіальних громад. Однак, це не призвело до очікуваних результатів, оскільки дві третини очільників місцевої влади (до початку реформи налічувалося 590 самоуправлень) були категорично проти будь-яких реформ. У зв'язку з цим, за перші шість років добровільного етапу утворилося лише 20 об'єднаних територіальних громад [9].

У 2022 р. у цій державі прийнято нову редакцію Закону «Про органи місцевого самоврядування», в якому проголошено, що метою регулювання у цій сфері є забезпечення демократичного, законного, ефективного, стійкого, відкритого та загальнодоступного управління на адміністративній території кожного муніципалітету, а також збалансованої доступності муніципальних послуг. У ст. 2 цього Закону зазначається також, що у сфері публічного права муніципалітет має: 1) автономну компетенцію – автономні функції та добровільні ініціативи, що реалізуються як автономні функції; 2) закріплену компетенцію – делеговані адміністративні завдання [10].

При цьому Закон Латвійської Республіки «Про органи місцевого самоврядування» чітко розмежує автономні та делеговані повноваження місцевих муніципалітетів.

У Республіці Естонія продовжує діяти Закон «Про організацію місцевого самоврядування», прийнятий ще у 1993 році. Проте, до цього Закону вносилися чисельні зміни, останні з яких – у 2013 році, коли був пік проведення децентралізації. Цей Закон визначає місцеве самоврядування як право, здатність і обов'язок демократично сформованої влади самоврядної одиниці – муніципалітету чи міста – самостійно організовувати та керувати місцевим життям на основі законів, виходячи із законних потреб та інтересів жителів муніципалітету чи міста та з урахуванням особливостей розвитку муніципалітету чи міста [11].

Закон Литовської Республіки «Про місцеві муніципалітети» був прийнятий ще у 1994 році, а останні зміни до нього внесені у червні 2022 року. Цей закон встановлює порядок створення та діяльності муніципальних установ у реалізацію положень Конституції Литовської Республіки та Європейської хартії місцевого самоврядування, визначає принципи місцевого самоврядування, муніципальних установ та їх компетенцію, функції,

статус муніципального голови, члена муніципальної ради, основи господарсько-фінансової діяльності муніципалітетів [12].

Дещо по іншому здійснюється правове регулювання місцевого самоврядування у державах англо-саксонської правової сім'ї.

Зокрема, у Великобританії система адміністративного поділу складається з чотирьох історичних областей: Шотландії, Північної Ірландії, Уельсу, Англії. Кожна область має свій адміністративний устрій. Спеціальний закон про місцеве самоврядування було прийнято в 1974 р., а новий акт про місцеве самоврядування – у 2000 р. У Великобританії в місцевих радах утворюються цільові комітети, котрі вирішують питання щодо освіти, фінансів, доріг, соціальної допомоги та ін.; нормативні постанови місцевого самоврядування встановлюють загальнообов'язкові правила для конкретної території, а для набрання чинності мають затверджуватися відповідним центральним урядовим відомством [13, с. 72–73].

Однак, більшість європейських держав, а саме такі держави, як Болгарія, Іспанія, Італія, Польща, Туреччина, Франція та ін., у процесі здійснення реформи децентралізації використовували континентальну модель організації місцевого самоврядування.

Особливостями такої моделі є, зокрема: поєднання прямого державного управління і місцевого самоврядування; певна ієрархія органів державного і місцевого управління; обмежена автономія місцевого самоврядування; наявність у громадах уповноважених від влади осіб, які контролюють органи місцевого самоврядування [8, с. 86].

Висновки. Отже, особливостями правового регулювання децентралізації влади у європейських державах є: 1) узгоджується з вимогами Європейської хартії місцевого самоврядування та Регламенту (ЄС) № 1059/2003 про встановлення загальної класифікації територіальних одиниць для статистики; 2) знаходить своє закріплення у конституціях та законах про місцеве самоврядування, покладаючи в основу континентальну або змішану модель організації місцевого самоврядування; 3) законодавством про місцеве самоврядування передбачено широке залучення громадськості до планування реформи та визначення її основних завдань та шляхів реалізації, а також до моніторингу проміжних результатів реформи; 4) поєднання децентралізації та дерегуляції у напрямку запровадження договірної основи взаємодії громади з органами державної влади, наділення територіальної громади правом у сфері громадського споживання засновувати власні компанії в різних організаційно-правових формах; 5) здійснення головного акценту у результативності реформи на розвиток та доступність адміністративних послуг, підвищення їх якості, покращення добробуту місцевого населення тощо.

З метою проєкції позитивного зарубіжного досвіду у сфері правового регулювання на децентралізацію виконавчої влади, у тому числі органів виконавчої влади в Україні, можна запропонувати: 1) стимулювання активності територіальних громад шляхом залучення їх до проведення моніторингу поточної ситуації у відповідній громаді, визначення проблем та недоліків, що існують на певній території, та, відповідно до розробки заходів, покладених в основу децентралізації; 2) закріплення у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні» більш широкого кола повноважень органів виконавчої влади у сфері забезпечення якості та доступності адміністративних послуг, їх зручності із врахуванням потреб найбільш вразливої групи населення; 3) закріплення у Конституції України та За-

коні України «Про місцеве самоврядування в Україні» тривірневої структури організації місцевого самоврядування, яка наразі представлена обласним, районним та місцевим (міським, селищним та сільським) рівнями; чіткий розподіл повноважень між цими рівнями виконавчої влади, уникнення при цьому дублювання повноважень та покладення основної частини функцій на місцевий рівень; 4) закріплення у Господарському кодексі України, інших законах України правових засад дерегуляції, що передбачає не тільки зменшення контрольних повноважень виконавчих органів місцевого самоврядування у сфері господарської діяльності, але і зменшення державного контролю за діяльністю органів місцевого самоврядування, надання їм більшої самостійності при здійсненні своїх повноважень, надання переваги громадському та судовому контролю, а також договірним відносинам між державними органами та органами місцевого самоврядування.

Література:

1. Рекомендації Європейської Комісії щодо статусу України на членство в ЄС від 17.06.2022 р. URL: <https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine>
2. Seemann M. The Bolivian Decentralization Process and the Role of Municipal Associations. *HWWA Discussion paper*. 2004. № 271. 39 p.
3. Eaton K., Kaiser K. & Smoke P. The Political Economy of Decentralization Reforms. Implications for Aid Effectiveness. University of California-Santa Cruz, World Bank, New York University, 2010. 93 p.
4. Böckenförde M. A Practical Guide to Constitution Building: Decentralized Forms of Government. International Institute for Democracy and Electoral Assistance (International IDEA), 2011. 60 p.
5. Матвієнко А.С. Політико-правові засади територіальної організації держави: світовий досвід і Україна : монографія. Київ : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2015. 376 с.
6. Regulation (EC) № 1059/2003 establishing a common classification of territorial units for statistics. URL: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/common-classification-of-territorial-units-for-statistical-purposes-nuts.html>
7. NUTS 2021 classification. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/background>
8. Гордієнко В.П., Оніщенко М.Л., Мальонкіна І.С. Зарубіжний досвід децентралізації публічної влади та можливості його трансформації в Україні. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2019. № 3. С. 83–89.
9. Сас О. Децентралізація у країнах Балтії та Скандинавії. *AgroPolit.com*. 2016. Ч. 1. URL: <https://agropolit.com/blog/105-detsentralizatsiya-u-krayinah-baltiyyi-ta-skandinaviiy-chastina-1>
10. Pašvaldību likums: 20.10.2022, № 2022/215.1. URL: <https://likumi.lv/ta/id/336956-pasvaldibu-likums>
11. Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus: Vastu võetud 02.06.1993, RT I 1993, 37, 558. URL: <https://www.riigiteataja.ee/akt/126032013006>
12. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas: 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533. URL: <https://www.infollex.lt/ta/65125#>
13. Касич А.О., Петрушко А.С. Управління процесами децентралізації: зарубіжний досвід та стратегічні завдання для України. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип. 13. С. 71–77.

Antonyuk O. Analysis of the experience of legal regulation of power decentralization of European states: achievements and shortcomings

Summary. The article carries out a scientific analysis of the experience of legal regulation of decentralization of power in certain European states, based on which the main achievements and shortcomings in this process were identified, which should be taken into account during the further implementation and legislative support of the reform of power

decentralization in Ukraine. The author proved that in the process of reforming the system of local self-government and building a new system of local executive power, most European states faced a number of problems that prevented the successful implementation of the relevant reforms. On the basis of the conducted research, it was found that the main reason for such problems was that the local self-government bodies operating in some states were very often unable to fulfill their duties and tasks assigned to them, including those delegated by the central government. or local executive authority. It was revealed that one of the features of the implementation of the decentralization reform in European states is the broad involvement of the public in the planning of the reform and the definition of its main tasks and ways of implementation, as well as in the monitoring of the intermediate results of the reform. It is argued that in some countries of the European Union there is a combination of decentralization and deregulation reform in the direction of introducing a contractual basis for community interaction with state authorities, giving territorial communities

the right to establish their own companies in the field of public consumption in various organizational and legal forms. It has been proven that in order to further successfully carry out the decentralization reform in Ukraine, it can be useful to stimulate the activity of territorial communities by involving them in monitoring the current situation in the relevant community, identifying problems and shortcomings that exist in a certain territory. Based on the analysis of the experience of some European states in the field of legal regulation of the decentralization of executive power, the author proposed to take into account the legal principles of deregulation, which provide for enshrining in the legislation of Ukraine a reduction of the control powers of the executive bodies of local self-government in the field of economic activity, as well as a reduction of state control over the activities of local self-government bodies. giving preference to public, judicial control and contractual relations between state bodies and local self-government bodies.

Key words: legal regulation, decentralization of power, local self-government, reform models, European experience.